

DE AANPAK VAN ZORGFRAUDE DOOR TWENTE

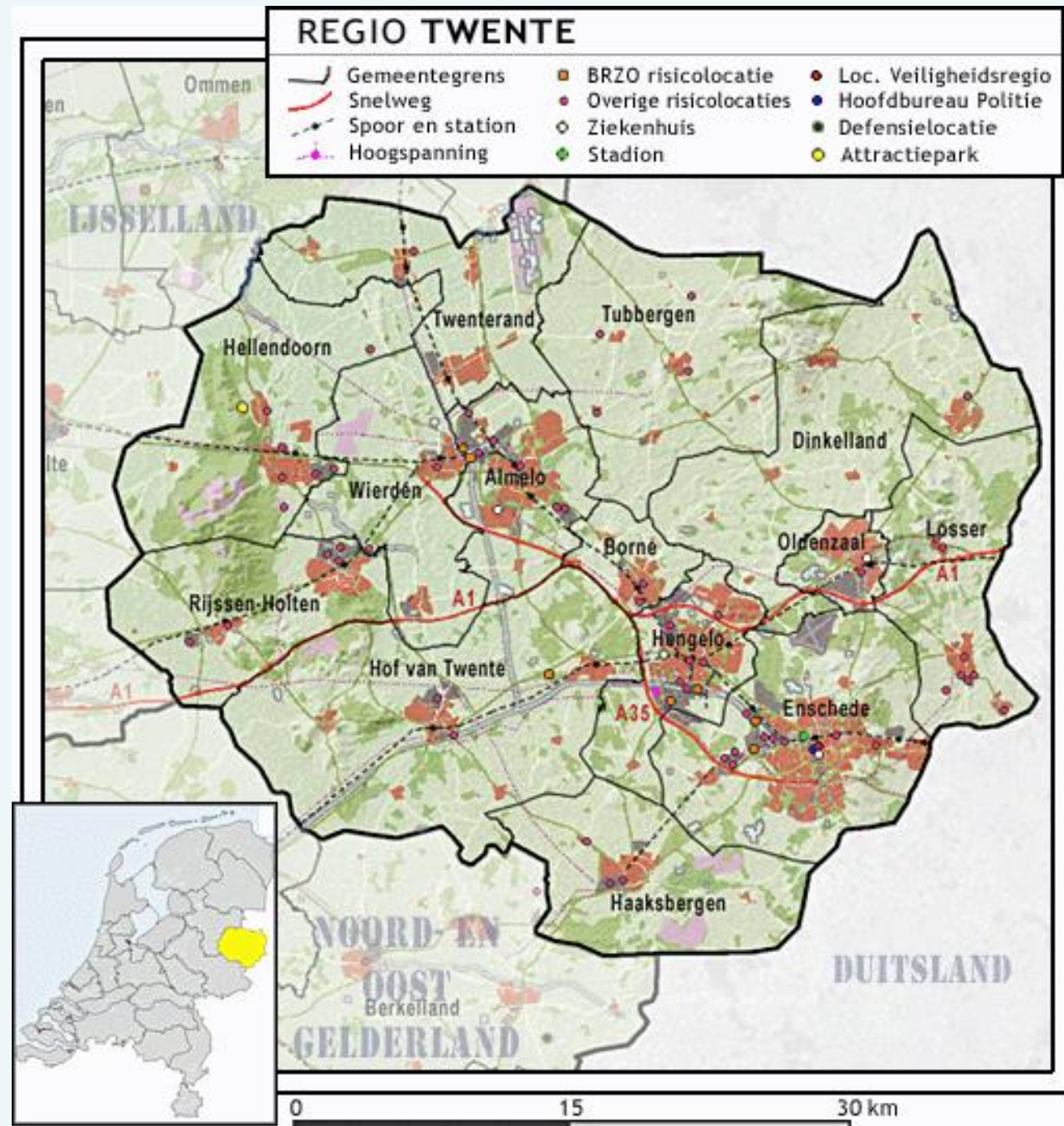
Sandra van der Steen

Projectleider aanpak zorgfraude
Platform Integrale Veiligheidszorg
Veiligheidsregio Twente

NVvA, 27 juni 2024

- 627.000 inwoners
- 14 gemeenten
- Historie: textiel
- Coulisselandschap
- Stad-land
- Handarbeid en Hightech
- Universiteit (Saxion en ROC)
- Grensligging
- Kasteel Twickel
- Midwinterhoorn
- Carbidschieten
- Vuurwerkkramp
- Krentenwegge

Aftrap:

Heel veel zorgaanbieders hebben de kwetsbare cliënt op de 1^e plaats staan en geven goede zorg, maar als het dan toch foute boel is...

INHOUD

1. Begrip zorgfraude
2. Misstanden
3. Aandacht voor zorgfraude
4. Aanpak tot nu toe
5. Vervolgaanpak + proeftuin
6. Optimalisatie screening
7. Invoegen Bibob
8. Ketenpartners
9. Bibob-mandaat
10. Bibob-training
11. Beoordeling
12. Slotopmerkingen

Zorgfraude is als iemand expres de regels overtreedt om geld te verdienen.

Er zijn drie dingen nodig om iets zorgfraude te noemen.

Een regel moet zijn overtreden.

Iemand moet er geld mee hebben verdiend.

De persoon wist dat hij of zij iets fout deed.

1. ZORGFRAUDE

Het opzettelijk en structureel onjuist handelen, in strijd met de regels die gelden voor de zorg, met het oog op eigen of andermans financieel gewin.

Een onjuiste declaratie wordt gemarkeerd als zorgfraude als aan drie criteria wordt voldaan:

1. Regelovertreding (een contractuele regel wordt overtreden)
2. Een wederrechtelijk voordeel (indien voordeel is behaald door een strafbaar feit)
3. Bewust handelen (de zorgaanbieder is zich bewust van het overtreden van contractuele regels)

2. MISSTANDEN; WAT ZIEN WE?

- Exorbitante winsten en vreemde geldstromen
- Onrechtmatigheid en onvoldoende kwaliteit gaan hand in hand
- Netwerken met frauduleuze zorgaanbieders, o.a. (familie)relaties
- Misbruik persoonsgegevens, valse diploma's en VOG's
- Geen/weinig geschoold personeel
- Ronselpraktijken en malafide facilitators
- Vervlechting woon en zorg
- Inzet katvangers
- 1 op de 3 verwevenheid criminaliteit ('Een wereld te winnen' 2020)
- Van WMO naar WLZ
- Criminele Zzp'ers in zorg

Motief criminelen actief in zorgsector:

- zorgorganisatie als dekmantel
- verdienmodel naast criminele activiteiten

(IKZ, 2020)

Zorgfraude in media

Hoe één zorgondernemer telkens weer kon weggkomen met nepdeclaraties

Seriële zorgfraude Een zorgverzekeraar is zes jaar geleden al gestopt een wijkverpleegkundige te betalen, nadat er onregelmatigheden zijn vastgesteld. Toch kan zij tot op de dag van vandaag doorgaan met haar praktijken.

Andreas Kouwenhoven, Bram Endedijk
5 april 2024 • Leestijd 15 minuten

Illustratie Hanneke Rozemuller

Foto ter illustratie. © Wouter Bonte

Frauderende Twentse zorgondernemer gaat 'gewoon' door in Drenthe: 'Het liep direct al uit de hand'

Hij veroorzaakte in Twente grote problemen, werd keihard aangepakt door de Inspectie voor de Gezondheidszorg en verdween uit beeld. Nog geen twee jaar later ligt de veroordeelde zorgondernemer Jozef Cohen uit Enschede opnieuw onder vuur. Niet hier, maar 100 kilometer noordelijker, in het Drentse dorpje Donderen. „Cliënten lagen hier dronken op straat.”

Arjan te Bogt 29-03-24, 05:00

Personeel dat zich uit angst voor cliënten opsluit in een kast, een politieman die vanwege capaciteitsproblemen een nacht over de groep waakt, jonge kinderen in een auto die zich rot schrikken als een ex-verslaafde ineens de deur opentrekt, en horecamedewerkers die niet weten wat te doen, als diezelfde cliënten weigeren om voor hun maaltijd te betalen.

'Dit gaat mis'

In het Drentse dorp Donderen (450 inwoners) volgden [de incidenten](#) zich het afgelopen half jaar in rap tempo op en dat heeft alles te maken met de zorginstelling De Zorg van Toen. Sinds er op een zorglandgoed zo'n vijftien ex-verslaafden met psychiatrische problemen worden opgevangen, is het gedaan

2024Z05213

Vragen van de leden **Michon-Derkzen** en **Van den Hil** (beiden VVD) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Minister van Justitie en Veiligheid over het bericht «Honderden miljoenen aan WMO-fraude: «Zorgimmineel heeft vrij spel»» (ingezonden 27 maart 2024).

Eindhovenenaar Tim deelt het verhaal van zijn overleden ex Samantha met minister Conny Helder, op uitnodiging van de gemeente Tilburg. © Kees Martens/DCI Media

Tim vertelt minister over tragische dood van ex in 'horrorhuis' Tilburg: 'Als Eindhoven zorgklachten bekend had gemaakt, zat Samantha daar niet'

“Vandaag werd ik geconfronteerd met een verontrustende situatie. Een van de jongeren uit onze zorg, die woont in Amsterdam en ondersteund wordt door een van onze ketenpartners, waarin we veel tijd en aandacht investeren, werd benaderd door een andere zorgaanbieder. Deze aanbieder stelde voor dat de jongere zou overstappen naar hun diensten, met de belofte van €100,- zakgeld per week.”

Linkedin, april 2024

3. AANDACHT VOOR ZORGFRAUDE

- Kwetsbare inwoners
- Veel geld (Twente ca 350 miljoen/jr Wmo en jeugdzorg)
- Misbruik en criminele activiteiten geschat 10 %
- Impact op zorgstelsel
- Vertrouwen in overheid
- Ondernijning Rechtsstaat

**Een Pact 2.0
voor de Rechtsstaat**

Een sterke terugdringing van drugscriminaliteit in tien jaar
Mr. P.G.A. Noordanus
(voorzitter Strategisch Beraad Ondernijning)

Aanjaagteam
Ondernijning

4. AANPAK TOT NU TOE

- Toolbox
- Barrièremodel
- Ondernijingsweken met thema zorgfraude
- Contractverbreking, aangifte, terughalen zorggelden,...
- Infoplein zorgfraude RIEC-ON
- Integrale projectgroep:
 - ✓ Gemeenten (handhaving en toezicht)
 - ✓ Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT)
 - ✓ Veiligheidsregio Twente (Platform IVZ)
 - ✓ RIEC-ON
 - ✓ Politie
 - ✓ Openbaar ministerie,
 - ✓ Belastingdienst
 - ✓ Sociale Recherche Twente
 - ✓ Menzis
 - ✓ UWV
 - ✓ Informatieknooppunt Zorgfraude
 - ✓ Vereniging Nederlandse Gemeenten
 - ✓ Saxion Hogeschool
 - ✓ ROC van Twente
 - ✓ ...

5. VERVOLGAANPAK TWENTE + PROEFTUIN

- **Inkoop – nieuwe aanbesteding 2025 -> KIT met Bibob**
- Persoongebonden Budget (PGB) -> handreiking gemeenten
- Informatiedeling -> expertmeeting: gecontroleerd innoveren
- Communicatie -> workshops ROC young professionals, betrokkenheid burger
- Indicatiestelling/toegang -> Onderzoek Saxion
- Pilot regionale handhaving zorgfraude -> voor en door toezichthouders

Landelijke proeftuin met regio Hart van Brabant, VNG, ministerie van VWS:

- **Screening**
- Informatiedeling
- Versterken partnerschap

Wie wordt in Twente gebibobt?

Inschrijver en betrokken derden:

- leidinggevende
- zegenschap hebbende
- vermogensverschaffer
- onderaannemer van betrokkene

6. OPTIMALISATIE SCREENING

Nieuwe screeningstool KIT:

- Uitsluitingsgronden
 - Kwaliteit uitsluitingseisen
 - Risicoanalyse
-
- Inzet voor gunning
 - Alle ervaringen met barrièremodel en praktijk benut
 - Aandacht voor administratieve lasten aanbieders
 - Integriteitstoetsing (Bibob) mogelijk, dus doen!
 - Inrichting Bibob in Twente: screening en evt. onderzoek
 - Advies aan bevoegd gezag

7. INVOEGEN BIBOB

- Weerstand
- Uitleggen
- Angst
- Inrichten werkproces samen (zorg en veiligheid)
- Bibob-teksten in aanbestedingsstukken
- Integriteitsclausule
- Check door expert

Twente nu:

- > 561 zorgaanbieders
- Midden in de Bibob-screening en –onderzoek
- Kost nu geld en inzet, maar dat verdien je later weer terug !

8. KETENPARTNERS

- Justitie
 - Politie
 - Belastingdienst
 - Landelijk Bureau Bibob
-
- Betrek ketenpartners op tijd
 - Richt de wijze van informatiedeling met elkaar in
 - Twente heeft voor de coördinatie van het Bibob-proces ondersteuning van het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Oost-Nederland (RIEC-ON)

9. BIBOB-MANDAAT

- Inkoop van Wmo en Jeugdwet door regionale dienst Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT)
- Screening, dus ook Bibob, regionaal
- 14 gemeenten hebben 8-tal medewerkers van gemeenten gemandateerd
- Mandaat geldt ook voor de contractfase
- Bevoegd gezag is het regionaal bestuur

10. BIBOB-TRAINING

- Training voorbereid en gegeven door stadsadvocaat, RIEC-ON en gemeente Almelo
- Deelnemers: aspirant-Bibob-adviseurs, Inkoop, ketenpartners e.a.
- Training komt ook beschikbaar voor andere gemeenten en regio's via Proeftuin
- Uitsluitingsgronden: dwingend en facultatief
- Oefenen met cases
- Twentse werkinstructie

11. BEOORDELING

Eerste bevindingen:

- Hoe lezen/begrijpen we de informatie van de ketenpartners
- Sommige antecedenten zijn ernstig maar vallen buiten de terugkijktermijn: geweld, wapenbezit, drugshandel
- We zien stromannen die de inschrijving doen, maar die we niet screenen
- ...
- Veel herstel op de inschrijving
- Er keren aanbieders niet terug
- Met zaken naar LBB voor advies: tussenstand 6

12. SLOTOPMERKINGEN

- De Twentse overheid wil dat zorggeld besteed wordt aan zorg
- Voor het sluiten van een contract van ruim 2 miljard euro moet serieus gescreend worden!
- Integriteitsscreening mag nu, dus ook doen
- Toezicht en handhaving blijft nodig, maar alles wat er niet in komt, hoeft er ook niet uit.

➤ Vertrouwen en Toezicht!

*'When you don't kill the beast,
it will come back and bite you'
Steve McClaren 2009*

Zorggeld is voor de Zorg

Dilemma integere overheid

Casus:

Een potentiële zorgaanbieder waarop een dwingende uitsluitingsgrond van toepassing is.

- Aanbestedingswet 2012 van toepassing
- Betrokkene is een rechtspersoon; feit begaan door zeggenschap hebbende en leidinggevende
- Aanbieder noodzakelijk voor dekkend zorglandschap
- Kun je toch het contract afsluiten, ondanks de uitsluitingsgrond?

